

Çiftçilerin Arazi Toplulaştırma Projesine Bakışı: Kahramanmaraş Türkoğlu İlçesi ve Köyleri

Fırat ARSLAN¹, Hasan DEĞİRMENCI^{1*}

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Ziraat Fakültesi,
Biyosistem Mühendisliği Bölümü, Kahramanmaraş.
*e-posta: degirmenci@ksu.du.tr

Geliş Tarihi:23.06.2016; Kabul Tarihi:25.10.2016

Öz: Arazi toplulaştırma projelerinin başarısı işletme sahiplerinin arazi toplulaştırması hakkında bilgi sahibi olması ve proje aşamalarında karşılıklı sağlıklı iletişim kurulması ile artmaktadır. Bu çalışmada, Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde yaşayan işletme sahiplerinin arazi toplulaştırma projesine bakışı ve bilgi düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın materyalini çiftçilerle birebir yapılan anketlerden toplanan veriler oluşturmuştur. Araştırmannın örnek hacminin belirlenmesinde oransal örnek hacmi formülü kullanılmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiş, çiftçilerin yerleşim yerlerinde yeniliklere ve projelere katkıda bulunma istekleri belirlenmiş ve öneriler sunulmuştur. Araştırmada rastgele seçilen 194 işletme sahibi ile yapılan anket sonuçlarına göre; düşük eğitime (okuryazar değil ve ilkokul mezunu) sahip olanların oranı % 57, ortalama parsel büyüklüğü 51.3 da, arazi parçalılık durumu 3.27, yüzey sulama yöntemlerini kullananların oranı % 92.8, traktör sahibi olan çiftçilerin oranı % 52.3, tarla yollarının tamamen yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı % 37 olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların % 73'ünün arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi olmadığı, % 82'sinin sosyal-kültürel tesislerin yapılmasını desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca ki-kare analizleri ile katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde yeterli sulama suyu temini, tarla yollarının yeterliliği, arazi parçalılığı ve eğitim seviyeleri arasındaki ilişki önemli bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arazi Toplulaştırma, Ortalama Parsel Büyüklüğü, Arazi Parçalılığı, Tarla Yolu.

The Perspective of The Farmers to Land Consolidation Project: Kahramanmaras Turkoglu District and Villages

Abstract: The success of land consolidation projects is increased by the fact that business owners have information about land consolidation and establish healthy communication. In this study, Kahramanmaras Turkoglu district and neighborhood (villages) the owner of the land will be land consolidation project to measure their knowledge of the land consolidation project to assess their current situation before, better and provide improved by taking suggestions for the project, the project will be intended to determine the viewpoint of participatory approaches. Verbatim material to work with farmers made up of data collected from surveys. Proportional sample size of the study formula

for the determination of sample volume was used. Data will be analyzed with SPSS, farmers will be determined by demand and contribute to innovation projects in settlements and recommendations will be presented. According to a random sample of 194 business owners with survey results in this study; having low education (illiterate and graduated from primary school) rate is 57 %, the average parcel size is 51.3 da, land fragmentation situation 3.27, the proportion of users of using surface irrigation methods is 92.8 %, the proportion of farmers who own tractors is 52.3 %, the proportion of those who think that they have totally inadequate farm road is 37 %. It was determined that 73 % of the participants had no knowledge about land consolidation and 82 % supported the social-cultural facilities. In addition, there is significant relationship between land fragmentation, education levels, having inadequate farm roads, having inadequate irrigation water and propping land consolidation works.

Key Words: Land Consolidation, Average Parcel Size, Land Fragmentation, Field Road.

Giriş

Arıcı ve ark. (2000), arazi toplulaştırmasının kırsal alanda üretimin artırılmasına destek vererek tarımla uğraşan insanların yaşam düzeylerini yükselten, çalışma ve yaşama koşullarını iyileştiren ve kırsal alanın geliştirilmesinde çok yönlü etkileri olan bir çalışma olduğunu ifade etmiştir. Başlangıçta tarımsal işletmelerin sahip olduğu parçalı, dağınık arazilerin bir araya getirilerek yeniden düzenlenmesi biçiminde ele alınan arazi toplulaştırmasının, kırsal alanın çok yönlü geliştirilmesindeki rolü nedeniyle birçok ülkede sürekli geliştirilerek bugünkü modern ve dinamik yapısına kavuşturulduğunu belirtmiştir. Köseoğlu ve Gündoğdu (2004), birçok ülkede tarım alanlarında, üretim ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, böylelikle verimin artırılması, buna bağlı olarak ürün alma sürekliliğinin sağlanması amacıyla arazi toplulaştırma çalışmaları yürütüldüğünü belirtmişlerdir.

Bursalı (2007), Malatya ili Yeşilyurt ilçesi Görgü köyünde arazi toplulaştırma kapsamındaki çalışmanın son aşamasında halkın sosyal huzur ve refah düzeyini yükseltmek amacıyla rekreasyon ve yeşil alan planlama çalışmalarını incelemiştir. Arazi toplulaştırma kapsamında köy içi yollar ve kaldırımlar ile ağaçlandırma ve piknik alanları oluşturulmuştur. Köy yerleşimi içerisinde yapılan bu çalışmalar sonucu artan sosyal yaşam kalitesine paralel olarak köyden kente olan göç etme isteğinde önemli bir düşüş beklendiğini belirtmiştir.

Akkaya ve ark. (1997), arazi toplulaştırma projesi ile birlikte köy içi yenilemenin yapılabilmesi amacı ile örnek bir proje seçerek, arazi toplulaştırma ve köy yenileme planları birlikte ele almış, elde ettikleri sonuçları tartışılarak öneriler sunmuşlardır. Yaptıkları çalışmada, ortak kullanım tesisleri ile köy içi yenilemesi için gereksinim duyulan alanlar işletmelerin arazilerinden %6'lık bir kesinti ile sağlanmıştır. Bu değer ülke genelinde yapılan arazi toplulaştırma alanlarındaki kesintilerle karşılaştırıldığında fazla değildir. Köy içi yenileme için gerekli arazinin payı ise % 1.5'dir. Çalışma sonunda, köy yenileme çalışmasının mutlaka arazi toplulaştırma projesi ile birlikte ele alınması ve bir yasal düzenlemenin yapılmasının gerektiği belirtilmiştir.

Altıntaş ve Akçay (2009), Tokat İli Erbaa Ovasındaki 10 köyden 105 adet işletme ile anket yaparak üreticilerin toplulaştırma ile ilgili düşünceleri, tavsiyeleri, toplulaştırmayı benimsemede hangi faktörlerin etkili olduğu, toplulaştırmadan kaynaklanan sorunları incelemişlerdir. Arazi Topululaştırmasına üreticilerin bakış açıları ile bu durumu etkilediği

düşünülen bazı sosyo-ekonomik faktörler arasında istatistiksel olarak bir ilişki olup olmadığını araştırmışlardır. Üreticilerin arazi toplulaştırmasına bakış açıları ile üreticilerin yaşı ve işletmelerin ihtisaslaşma düzeyleri arasında yapılan ki-kare testi sonucunda bağımlılık olduğunu belirlenmiştir. Üreticilerin arazi toplulaştırmasına bakış açılarına göre oluşturulan gruplar arasında; parsel sayıları ve pazara dönüklük oranı bakımından grup ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğu yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda belirlenmiştir.

Çelebi (2010), Karaman ilinde yaptığı çalışmada arazi toplulaştırması ile sınır ve kenar şeridinden kaynaklanan arazi kayıplarının azaldığını, yatırımlardan önemli tasarruf sağlandığını belirlemiştir. 1554 hektar alanda yatırımdan sağlanan tasarrufun %44.6 olduğunu hesaplamıştır.

Uçar ve ark. (2013), Burdur ilinde 5 köyde yaptıkları çalışmada 159 işleme sahibi ile arazi toplulaştırma ile ilgili görüşlerini almak için anket çalışması yapmışlardır. Katılımcıların %50.9'u arazi toplulaştırması ile yeni parsel düzeninden memnun olduğunu, %34.6'sı ise memnun olmadığını belirtmiştir.

Sönmez yıldız ve Çakmak (2013), Beyazıtın sulamasında arazi toplulaştırma öncesi ve sonrasında performans değerlendirmesi yapmışlardır. Araştırma alanında bütün parseller yol ağına bağlandığını sosyo-ekonomik yönden mevcut işletmelerin %100'ünde yaşam koşullarında iyileşme ve gelir artışı olduğunu belirtmişlerdir.

İldeniz ve Demiryürek (2015), Samsun ili Bafra ilçesinde bulunan sol sahil köylerindeki (Dedeli, Yörgüç, Çetinkaya) 100 çiftçi ile anket çalışması yapmıştır. Analiz sonuçlarına göre arazi toplulaştırmasına istemli olarak katılan çiftçiler arazi toplulaştırmasına zorunlu olarak katılan çiftçilere göre projeye daha olumlu baktıklarını ve projeden daha çok memnun olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, arazi toplulaştırmasına istemli olarak katılan çiftçiler, toplulaştırmaya zorunlu olarak katılan çiftçilere oranla arazi toplulaştırmasını diğer çiftçilere daha fazla tavsiye etmektedirler. Sonuçta istemli olarak yapılacak projelere öncelik verilmesi gerektiğini, çiftçiler proje hakkında bilgilendirilmesi ve proje öncesinde ve sonrasında çiftçilerin istekleri, dikkate alınması gerektiğini önermişlerdir.

Arazi toplulaştırması, kişilerin özel mülkiyetlerine müdahale eden bir çalışma olması nedeniyle özel bir dikkat ve emek istemektedir (Gündoğdu ve ark., 2003). Arazi toplulaştırma çalışmalarının uygun şekilde yürütülebilmesi için işletme sahiplerinin proje hakkında, nelerin yapılabilir ve uygulanabilir olduğunu bilmesi, arazi toplulaştırmanın iyi şekilde ilerleyebilmesi için önemli bir etkidir. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde toplam on yerleşim biriminde yapılan bu araştırmanın amaçları; işletme sahiplerinin arazi toplulaştırması hakkında hangi düzeyde bilgi sahibi olduklarını belirlemek, arazi toplulaştırmasına olan bakış açılarını öğrenmek, mevcut durumda parsellerinin parçalılık durumunu görmek, çiftçilerin sulama olanaklarını araştırmak, katılımcıların tarla yollarının durumunu belirlemek ve sosyo-kültürel hayatın durumunu ortaya koymaktır.

Materyal ve Yöntem

Materyal

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafında Kahramanmaraş ili Türkoğlu ilçesinde toplam 23 yerleşim biriminde arazi toplulaştırma çalışmaları yapılması planlanmaktadır. Bu yerleşim birimlerinde çiftçi kayıt sistemine (ÇKS) kayıtlı çiftçi sayısı en fazla olan on köy (Ceceli, Çobantepe, Hacıbebek, Dedeler, Göllühöyük, Kadioğluçiftliği, Kuyumcular, Merkez ilçe, Özbek ve Şekeroba) araştırma alanı olarak seçilmiştir. Çalışma on farklı köyde işletme sahipleri ile yüz yüze yapılan olan anketler yardımıyla yürütülmüştür.

Yöntem

Araştırmanın örnek hacminin belirlenmesinde aşağıdaki oransal örnek hacmi formülü kullanılmıştır(Şahin ve Miran, 2007).

Formülde;

$$\sigma_{p_x}^2 \text{ Oranın varyansı} \quad n = \frac{Np(1-p)}{(N-1)\sigma_{p_x}^2 + p(1-p)}$$

n: Örnek hacmi

N: Anakitle

p: oran (maksimum örnek hacmine ulaşmak amacıyla p= 0.5 alınmıştır).

Seçilen on köyde ÇKS'ye kayıtlı 679 çiftçi mevcuttur. Formüle göre %90 güven aralığı ve %5 hata payı ile örnek hacmi 194 olarak bulunmuştur.

Konu ile ilgili açık uçlu, kapalı uçlu ve beşli likert ölçekli sorular içeren anket formu hazırlanmış ve işletme sahiplerine bu sorular yöneltilmiştir. Seçilen her bir köyde en az 10 anket olmak üzere rastgele seçilen 194 işletme sahibi ile veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir.

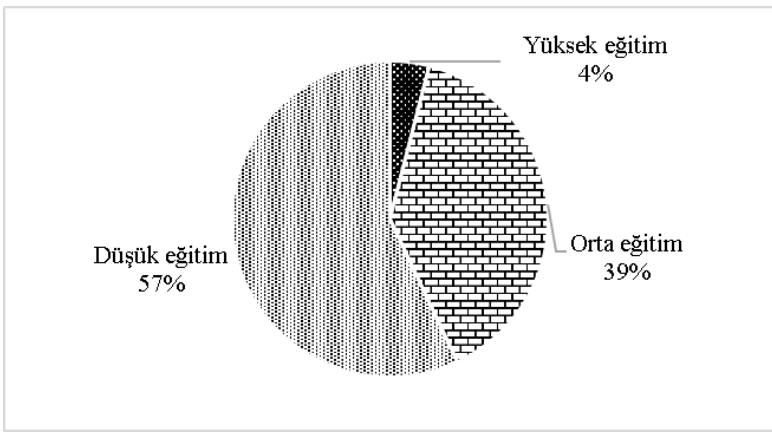
Veriler Excel programına girildikten sonra, analiz işleminde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Projenin amaçları doğrultusunda frekans analizi ve non-parametrik istatistik testi (Ki-kare testi) kullanılmıştır.

Araştırma Sonuçları ve Tartışma

Araştırma sonuçları anket yapılan on köyden toplanan verilerden oluşmaktadır. Bu nedenle elde edilen sonuçlar ilgili köylerin tümünü temsil edecek şekilde yorumlanmıştır.

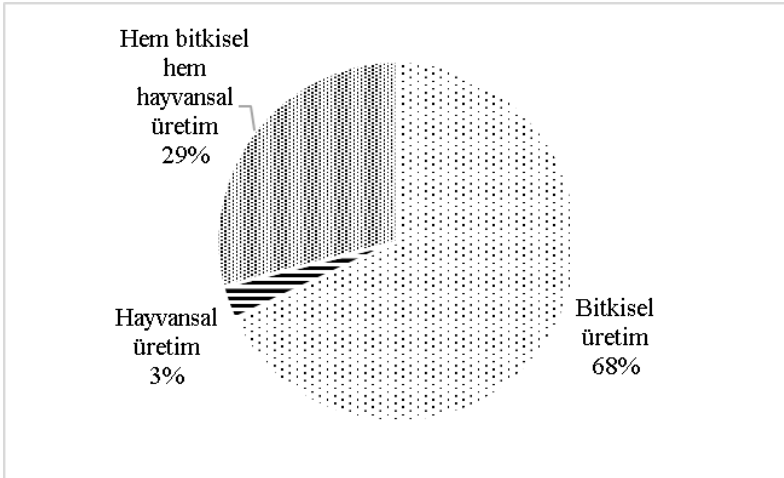
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Anket çalışmasına katılan çiftçilerden yalnızca bir tanesi bayandır. Katılımcıların %92.3'ü evli iken yalnızca %7.7'si bekârdır. Araştırmaya katılan çiftçilerin yaş ortalaması 52.94, ailedeki birey sayısı ortalaması ise 3.98'dir.

Şekil 1. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin eğitim durumu.

Araştırma alanında anket sonuçlarına göre katılımcıların % 57'si düşük eğitim (okuryazar değil ve ilkokul mezunu), % 39'u orta eğitim (ortaokul ve lise mezunu) ve % 4'ü yüksek eğitim (üniversite veya lisansüstü eğitim) grubuna dâhildir (Şekil 1). Türkiye'de düşük eğitim oranı % 46, orta eğitim oranı % 40, yüksek eğitim oranı ise % 14'tür (TÜİK, 2014).

Şekil 2. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin tarımsal faaliyetleri.

Katılımcıların uğraştığı tarımsal faaliyet alanları Şekil 2'de verilmiştir. Anket yapılan çiftçilerin % 68'i bitkisel üretim yaparken, % 2.6'sı hayvansal üretim yapmakta, % 29'u ise her iki tarımsal faaliyetle de uğraşmaktadır. Bölgede en çok üretimi yapılan ürünler buğday ve mısır(dane)'dir. Çiftçilerin % 46.4'ü buğday üretimi yaparken, % 29.4'ü mısır üretimi yapmaktadır, diğer tahıllar ve küçük meyve bahçelerinden yapılan üretim % 24.2'dir.

İşletme Özellikleri

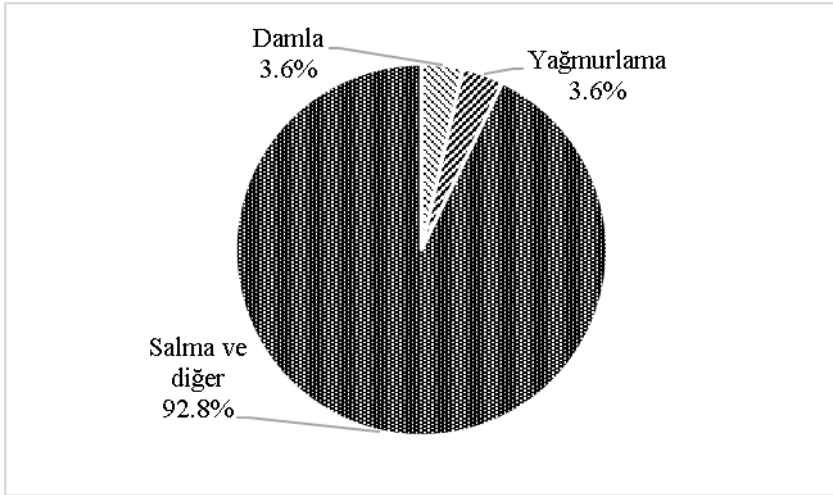
Araştırma alanının arazi parçalılık durumu Çizelge 1’de verilmiştir. Türkiye’de işletme başına Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı “Çiftçi Kayıt Sistemi” ne göre 2011 yılında 6.9 adet parsel bulunmaktadır. 2011 yılı itibariyle işletme arazisi büyüklüğü ise 68.1 dekadır (Sönmez, 2012). Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesinde ortalama parsel büyüklüğü elde edilen sonuçlara göre 51.3 da, parçalılık durumu ise 3.27’dir. Bu değerler Türkiye ortalamasının altındadır.

Çizelge 1. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde arazilerinin parçalılık durumu.

Parçalılık	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	15	Toplam
Katılımcı	27	39	63	31	15	11	1	3	1	2	1	194
%	13.9	20.1	32.5	16.0	7.7	5.7	0.5	1.5	0.5	1.0	0.5	100.0

Türkiye’de tarımdaki sulama altyapısına bakıldığında; % 80 oranında yüzey sulama yöntemleri, % 13 oranında yağmurlama sulama ve % 7 oranında ise damlama sulama yönteminin kullanıldığı görülmektedir (Boran ve Sevilmiş, 2014). Anket sonuçlarına göre çiftçilerin kullandığı sulama yöntemleri Şekil 3’te verilmiştir. Ankete katılan çiftçilerin, % 3.6’sı damla, % 3.6’sı yağmurlama ve % 92.8’si ise salma ve diğer sulama yöntemlerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar ile yapılan anketlere göre basınçlı sulama yöntemlerinin kullanım oranı ülkemize göre düşüktür.

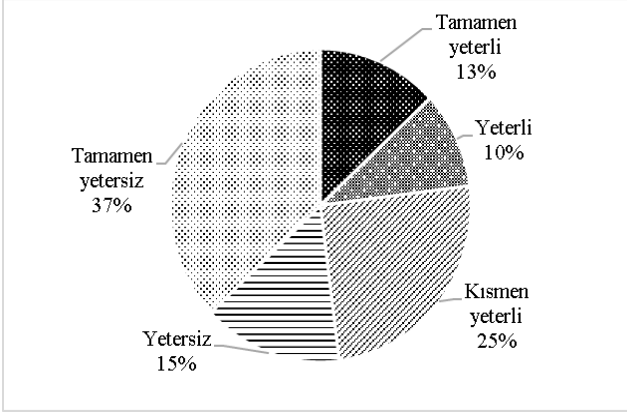
Türkoğlu ilçesindeki katılımcıların % 25.7’si herhangi bir tarımsal makineye sahip değildir, % 52.5’i ise traktör sahibidir. Türkiye çiftçilerinin ortalama % 28’i traktör sahibi (TÜİK, 2015) olduğu düşünüldüğünde bölgenin traktör sahibi olma oranı yüksektir. Traktör hariç diğer tarımsal makineye (biçerdöver, hasat harman makinesi, çapa makinesi, pulluk, kültivatör, patoz makinesi vb.) sahip olanların oranı % 21.9’dur.

Şekil 3. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin kullandığı sulama yöntemleri.

Çiftçilerin Altyapı Özellikleri

Türkoğlu ilçesinin 23900 hektar tarım arazisinin 9600 hektarında sulu tarım yapılmaktadır. 14300 hektarında ise kuru tarım yapılmaktadır. İlçede herhangi bir devlet sulama şebekesi bulunmamaktadır. Sulama suyu ihtiyacı genellikle Gâvur gölü drenaj kanallarından, Kızıleniş Göletinden, Aksu ırmağından ve çiftçilerin kendi imkânları ile açtıkları yer altı kuyularından karşılanmaktadır (TK, 2016). Anket sonuçlarına göre katılımcıların % 77.8'i yeterli sulama suyuna ulaşamadığını, % 12.4'ü ise yeterli sulama suyuna ulaşamadığını bildirmiştir.

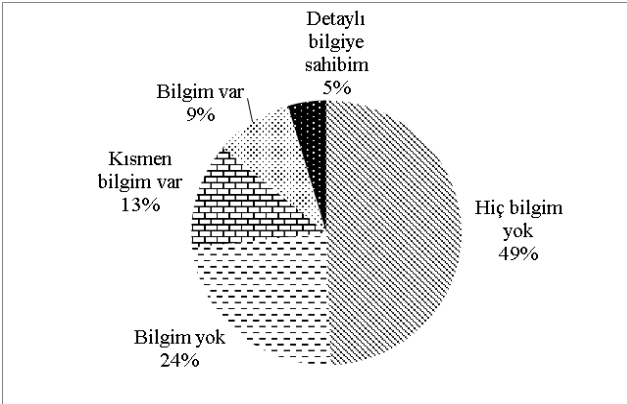

Şekil 4. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin tarla yollarının yeterliliği

Çiftçilerin tarla yollarının yeterlilik durumuna verdiği cevaplar Şekil 4'te verilmiştir. Türkoğlu ilçesi ve köylerinde tarla yollarının tamamen yetersiz olduğunu düşünenler % 37, tamamen yeterli olduğunu düşünenler ise % 13'tür.

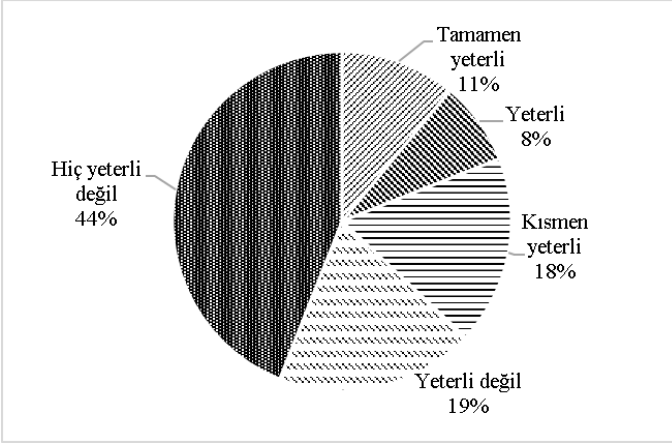
Arazi Topplulaştırma Bilgi Düzeyi

Katılımcılara "Arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi misiniz?" sorusu sorulduğunda alınan cevapların yüzdeleri Şekil 5'te verilmiştir.

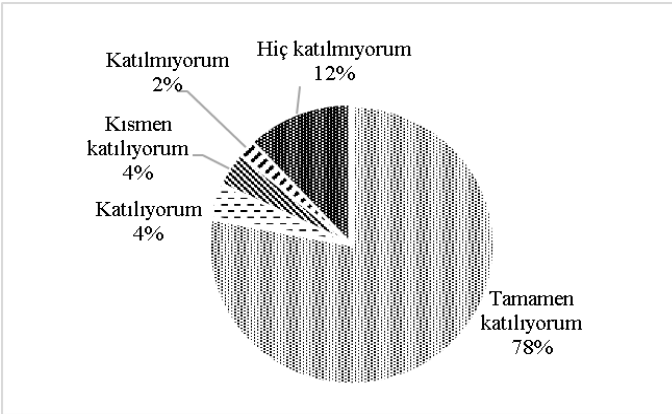
Şekil 5. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin arazi toplulaştırma hakkında bilgi düzeyi.

Katılımcıların arazi toplulaştırma % 73'ü arazi toplulaştırma hakkında bilgiye sahip değil iken, % 14'ünün bilgisi vardır. Arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi olmayan katılımcılara kısa genel bilgiler verilerek arazi toplulaştırması öğretilmeye çalışılmıştır. Köylerde yapılacak arazi toplulaştırması ile ilgili toplantı düzenleniyor mu sorusuna hayır cevabını verenlerin oranı % 93.3 iken evet cevabını verenler % 6.7'dir. Arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi olamayan çiftçilerin oranının yüksek olması bölgede toplantıların düzenlenmemesi, bilgilendirilme yapılmaması ile açıklanabilir.

Şekil 6. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin ortak kullanım alanlarının yeterlilik durumu.

Çiftçilerin köylerinde sahip olunan ortak kullanım alanlarının yeterli olup olmadığı sorusuna verilen cevaplar Şekil 6'da verilmiştir. Rekreasyon, piknik, dinlenme veya kırsal turizm alanları yani bölge halkının ortak kullandığı alanların yeterliliğini araştırmak bu sorunun ana hedefidir. Katılımcıların % 44'ü hiç yeterli değil, % 11'i ise tamamen yeterli ortak kullanım alanlarına sahip olduğunu düşünmektedir.

Şekil 7. Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde çiftçilerinin arazi toplulaştırması ile sosyal kültürel tesis yapılmasını destekleme durumu.

Ortak kullanım alanları ve sosyal kültürel alanları oldukça az olan köylerde çiftçilere arazi toplulaştırma ile yapılabilecek bu tesislerin yapılmasını destekler misiniz sorusuna verilen cevaplar Şekil 7’de verilmiştir. Katılımcıları % 78’i bu gibi tesislerin yapılmasını destekleyeceğini belirtmiş, katılımcıların % 12’si desteklemeyeceğini belirtmiştir.

Ki-Kare Analizleri

Araştırmada katılımcılar ile yapılan anket soru grupları arasındaki ilişkileri tespit etmek amacıyla ki-kare analizleri yapılmıştır. Soru grupları arasında yapılan ki-kare testlerinin tümünde önem düzeyi % 5’in altında çıkmıştır. Bu durum karşılaştırılan gruplar arasında önemli bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Çiftçilerin yöneltilen “Yeterli sulama suyu alabiliyor musunuz ?” ve “Arazi toplulaştırma çalışmalarını destekliyor musunuz ?” soruları ki-kare testi ile değerlendirildiğinde; arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleyenlerin % 57.7’sinin tamamen yetersiz, % 6.7’sinin tamamen yeterli sulama suyuna ulaştığı tespit edilmiştir (Çizelge 2). Araştırma alanında katılımcıların % 89.7’si arazi toplulaştırma projelerini desteklediğini belirtmiştir. Altıntaş ve Akçay (2009), Tokat ili Erbaa ovasında yaptıkları çalışmada arazi toplulaştırma projelerine olumlu bakanların oranını çok daha yüksek (% 95.2) olarak tespit etmişlerdir.

Çizelge 2. Yeterli sulama suyuna ulaşabilme ve arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleme arasındaki ilişki

		Yeterli sulama suyuna ulaşabilme					Toplam	
		1*	2	3	4	5		
Arazi Toplulaştırma çalışmalarını destekleme oranı	Evet	Katılımcı	110	27	18	6	13	174
		%	56.7	13.9	9.3	3.1	6.7	89.7
	Hayır	Katılımcı	13	1	1	1	4	20
		%	6.7	0.5	0.5	0.5	2.1	10.3
Toplam		Katılımcı	123	28	19	7	17	194
		%	63.4	14.4	9.8	3.6	8.8	100.0

*(1; Tamamen yetersiz, 2; Yetersiz, 3; kısmen yeterli, 4; yeterli, 5; tamamen yeterli)

Çizelge 3. Arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleme ve tarla yollarının yeterliliği arasındaki ilişki

		Tarla Yollarının Yeterliliği					Toplam	
		1*	2	3	4	5		
Arazi Toplulaştırma çalışmalarını destekleme oranı	Evet	Katılımcı	62	29	47	15	21	174
		%	32.0	14.9	24.2	7.7	10.8	89.7
	Hayır	Katılımcı	9	0	2	4	5	20
		%	4.6	0.0	1.0	2.1	2.6	10.3
Toplam		Katılımcı	71	29	49	19	26	194
		%	36.6	14.9	25.3	9.8	13.4	100.0

*(1; Tamamen yetersiz, 2; Yetersiz, 3; kısmen yeterli, 4; yeterli, 5; tamamen yeterli)

İşletme sahiplerine yöneltilen “Tarla yollarınız yeterli mi?” ve “Arazi toplulaştırma çalışmalarını destekliyor musunuz?” soruları arasında yapılan analizde; tarla yollarının tamamen yetersiz olduğunu düşünenler (%32) arazi toplulaştırma çalışmalarına büyük oranda destek vermiştir. Yani tarla yollarının yetersizliği arttıkça arazi toplulaştırmasına verilen destek artmaktadır (Çizelge 3).

Çizelge 4. Arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleme ve arazi parçalılığı arasındaki ilişki

			Parçalılık										Toplam	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		15
*ATÇ	Evet	Katılımcı	16	33	61	30	15	11	1	3	1	2	1	174
		%	8.2	17.0	31.4	15.5	7.7	5.7	0.5	1.5	0.5	1.0	0.5	89.7
*ATÇ	Hayır	Katılımcı	11	6	2	1	0	0	0	0	0	0	0	20
		%	5.7	3.1	1.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.3
Topla		Katılımcı	27	39	63	31	15	11	1	3	1	2	1	194
		%	13.9	20.1	32.5	16	7.7	5.7	0.5	1.5	0.5	1.0	0.5	100

*(ATÇ: Arazi toplulaştırma çalışmaları)

Çizelge 4 incelendiğinde katılımcıların arazi parçalılığı arttıkça arazi toplulaştırma çalışmalarına verilen destek artmaktadır.

Çizelge 5. Eğitim seviyesi ve arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleme arasındaki ilişki

			Eğitim grubu			Toplam
			Düşük eğitim	Orta eğitim	Yüksek eğitim	
Arazi Toplulaştırma çalışmalarını destekleme oranı	Evet	Katılımcı	96	70	8	174
		%	49.5	36.1	4.1	89.7
	Hayır	Katılımcı	15	5	0	20
		%	7.7	2.6	0.0	10.3
Total	Katılımcı	111	75	8	194	
	%	57.2	38.7	4.1	100.0	

Yapılan analizler sonucunda işletme sahiplerinin eğitim seviyeleri azaldıkça arazi toplulaştırma çalışmalarını destekleme oranı azaldığı tespit edilmiştir (Çizelge 5). İldeniz ve Demiryürek (2015), Samsun ilinde 3 köyde yaptıkları çalışmada eğitim seviyeleri ve arazi toplulaştırmaya katılan çiftçiler arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Kırsal alanlarda eğitim seviyesinin düşük olması arazi toplulaştırma çalışmalarını benimsemeye ve kavrayabilmede önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Kahramanmaraş Türkoğlu ilçesi ve köylerinde yapılan anket çalışmalarına göre katılımcıların % 57’sinin düşük eğitim grubuna dâhil olduğu, ortalama işletme büyüklüğünün 51.3 da, parçalılık durumu ise 3.27 olarak tespit edilmiştir. Ankete katılan çiftçilerin % 92.8’i yüzeysel sulama yöntemlerini kullandığını, % 77.8’inin yeterli

sulama suyuna ulaşamadığını ve % 52'si yetersiz tarla yollarına sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların % 73'ü arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi değildir. Bundan dolayı arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi olmayan çiftçilere arazi toplulaştırmanın tanımı ve faydaları anlatılmıştır. Arazi toplulaştırma yapılacak alanlarda bilgilendirme toplantılarının yapılmaması, eğitim seviyesi düşük olan çiftçilerin arazi toplulaştırma hakkında bilgi sahibi olamamasında önemli bir etken olmuştur. İşletme sahiplerinin % 73'ü ortak kullanım alanlarının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Ancak arazi toplulaştırma ile sosyol-kültürel alanların yapılması ankete katılan çiftçilerin büyük çoğunluğu (% 82) tarafından desteklenmektedir.

Ki-kare analizlerinde yeterli sulama suyu temin edebilme, tarla yollarının yeterliliği, arazi parçalılığı ve eğitim seviyeleri arasındaki ilişki önemli olduğu hesaplanmıştır. Yeterli sulama suyu alamayanlar, tarla yolları yetersiz olanlar ve eğitim seviyesi yüksek olanlar arazi toplulaştırma çalışmalarını daha çok destekledikleri tespit edilmiştir.

Bölgede yapılması planlanan arazi toplulaştırma projeleri çiftçilerin refah ve gelir düzeyini arttırmalıdır. DSİ 20. Bölge Müdürlüğünün Menzelet Projesi kapsamında Kılavuzlu Sulama Kanalı'nın II. Kısım çalışmaları Türkoğlu ilçesini kapsamaktadır. Bu çalışmalar ile Türkoğlu İlçesi ve köylerinde sulama sorununun çözülmesi planlanmaktadır. Arazi toplulaştırma çalışmaları bu sulama projesi ile paralel yürütülmelidir. İlgili çalışmalarla çiftçilerin arazi toplulaştırması ile gelişmiş sulama ve yol ağına sahip olmasının yanında sosyal-kültürel yapılar ile desteklenmesi gerekmektedir.

Bu ilçenin tarımının gelişmesi ve üretimin artması için arazi toplulaştırma projeleri ile ihtiyaçlarını karşılayacak yatırımlara ve eğitime ihtiyaçları vardır. Bu bağlamda çiftçilerimizin ekonomik gelirlerinin artması, bilinçli hale gelmesi, sürdürülebilir dinamik tarım işletmeciliği yapmaları, refah düzeylerinin artması arazi toplulaştırma projeleri ile mümkün hale getirilerek, ilçenin gelişimi desteklenmelidir.

Kaynaklar

- Akkaya, Ş. T., Gündoğdu K. S. Arıcı, İ. 1997. Bursa Karacabey Eskisarıbey Köyü Arazi Toplulaştırma Projesi Çerçevesinde Köy Yerleşiminin İyileştirilmesi. U. Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 13, 67-78 (1997).
- Altıntaş, G., Akçay, Y. 2009. Arazi Toplulaştırma Uygulamalarında Üreticilerin Toplulaştırmaya Bakış Açılarını Etkileyen Faktörler (Tokat-Erbaa Örneği), Tarım Ekonomisi Dergisi 2009; 15(1); 35-34.
- Arıcı, İ., Gündoğdu, K. S., Akkaya Aslan, Ş. T. 2000. Arazi Toplulaştırmasında Yasal Düzenleme Gerekliliği ve Yeni Arazi Toplulaştırma Kanun Taslağı. Kırsal Alan Düzenlemesi Arazi Toplulaştırma Sempozyumu, 13-14 Aralık 2000, ANKARA.
- Boran, Ş., Sevilmiş, G. 2014. Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Programı Eylem Planı. AR&GE Bülten 2014 Aralık-Sektörel. İzmir Ticaret Odası.
- Bursalı, O. 2007. Arazi Toplulaştırması Yapılan Bir Köyde Yeşil Alan ve Rekreasyonel Alan Planlanması(Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Görgü Köyü Örneği), Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Bölümü Yüksek Lisans Tezi.
- Çelebi, M. 2010. Toplulaştırmanın Karaman İlinde Sulama ve Diğer Tarımsal Faaliyetlerin Verimliliği Üzerinde Etkileri. Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(2), 1-6.

- Gündoğdu, K. S., Aslan, Ş. T. A., Arıcı, İ. 2003. Arazi Toplulaştırmasında Parsel Değer Sayılarının Coğrafi Bilgi Sistemi Kullanılarak Belirlenmesi. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, (2003) 17 (1): 137-148.
- İldeniz, E., Demiryürek, K. 2015. Samsun İli Bafra İlçesi Sol Sahil Köylerinde Yapılan Arazi Toplulaştırmasına Zorunlu ve İstemli Katılan Çiftçilerin Tutum ve Davranışlarının Karşılaştırılması. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 1(2).
- Köseoğlu, M., Gündoğdu, K. S. 2004. Arazi Toplulaştırma Planlama Çalışmalarında Uzaktan Algılama Tekniklerinden Yararlanma Olanakları. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(1), 45-56.
- Sönmez, B. 2012. Tarım Arazilerinin Sürdürülebilir Kullanımı Çalışma Grubu Taslak Raporu, Onuncu Kalkınma Raporu(2014-2018): 14. Kasım 2012. Ankara.
- Sönmez Yıldız, E., Çakmak, B. 2013. Eskişehir Beyazaltın köyü arazi toplulaştırma alanında sulama performansının değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 26(1), 33-40.
- Şahin, A., Miran, B. 2007. Çiftçi Algılarına Göre Bitkisel Ürünlerin Risk Haritası: Bayındır İlçesi Örneği, *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2007, 44 (3):59-74 ISSN 1018-8851.
- TK, 2016. Türkoğlu Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü Arazi Varlığı ve Bitkisel Üretim. <http://turkoglu.gov.tr/ilce-tarim-mudurlugu-23> (01.11.2016).
- TÜİK, 2014. Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı. Türkiye İstatistik Kurumu. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul?kod=2> (27.05.2015)
- TÜİK, 2015. İşletme Büyüklüğü ve Traktörün Mülkiyetine Göre Traktörle Arazi İşleyen İşletme Sayısı ve Traktörle İşlenen Alan. Türkiye İstatistik Kurumu.
- Uçar, Y., Bölükmeşe, Ö., Çakmakçı, T. 2013. A Survey Study on Determination of Farmers' opinions About the Land Consolidation Project Implemented in Turkey, With Special Reference to Burdur Province. *Agronomy*, 56, 147-151.